

29-12-2023

Nader onderzoek beschermde soorten

Handelseweg 6, Handel

BNL advies
Landschapsarchitectuur en ecologisch advies

Ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust-, voortplantings- en verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen en steenmarter in de te slopen bebouwingen op de locatie:

Handelseweg 6, Handel

Colofon:

Opgesteld door: BNL advies
Telefoonstraat 2
5428 GJ Venhorst
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Projectlocatie: Handelseweg 6
5423 SB Handel

Status: definitief
Versie: 23035.NOZ
Datum: 29-12-2023
Auteur: [redacted]

BNL advies
Landschapsarchitectuur en ecologisch advies

© copyright BNL advies 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. BNL advies kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Inhoud

Colofon:	1
1. Inleiding	3
2. Wettelijk kader	4
3. Omschrijving plangebied	9
3.1 Algemeen.....	9
3.2 Voorgenomen ontwikkeling	10
3.3 Beschrijving onderzoeksgebied	10
3.4 Onderzochte beschermde soorten.....	11
3.4.1 Vleermuizen	11
3.4.2 Huismus	12
3.4.3 Marters	12
3.4.4 Gierzwaluw	12
4. Methode nader onderzoek	13
4.1 Vleermuizen	13
4.2 De huismus	14
4.3 Wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter	15
4.4 Gierzwaluw	15
5. Veldonderzoek.....	17
5.1 Resultaten en conclusies veldonderzoek.....	17
5.1.1 Vleermuizen	17
5.1.2 De huismus	19
5.1.3 De gierzwaluw	19
5.1.4 Marters	19
6. Effectanalyse en maatregelen.....	21
6.1 Effectanalyse huismussen, gierzwaluw, steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing.	21
6.2 Aanbevelingen m.b.t. vleermuizen, de huismus en de gierzwaluw	21
7. Conclusie	22
Geraadpleegde bronnen:	23

1. Inleiding

Aanleiding

Op verzoek van de initiatiefnemer is een nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen, huismussen, de gierzwaluw en marters op de locatie: Handelseweg 6 te Handel uitgevoerd. Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de quickscan flora en fauna welke is uitgevoerd door BNL advies rapportnummer: 23035.QFF 22-03-2023. Hieruit is naar voren gekomen dat er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn in en nabij de te slopen bebouwingen binnen het totale plangebied. Binnen het overige deel en direct aangrenzende omgeving van het plangebied zijn geen mogelijk beschermde soorten aangetroffen waarvoor een nader onderzoek nodig wordt geacht.

Binnen het plangebied gaat de bestaande bebouwing gesloopt worden om de bouw van nieuwe woningen mogelijk te maken. In- en nabij de te slopen bebouwingen op de kavel, op de kavel zelf en in de direct aangrenzende omgeving, kunnen beschermde soorten flora en fauna voorkomen welke negatieve effecten kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen.

Doel

De doelstelling voor het nader onderzoek is geformuleerd in onderstaande onderzoeksvragen:

1. Maken beschermde soorten gebruik van het plangebied?
2. Welke functie heeft het plangebied voor de aangetroffen soort(en)?
3. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de beschermde soort(en) die gebruikmaken van het plangebied?
4. Welke mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd?
5. Is het noodzakelijk een ontheffing op de Wet natuurbescherming aan te vragen?

Indien compenserende maatregelen noodzakelijk zijn om de schade aan beschermde soorten te compenseren, dient (ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag) een activiteitenplan te worden opgesteld. In dit activiteitenplan worden de compenserende maatregelen nauwkeurig beschreven.

2. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden.

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

De provincies zijn sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en dus ook voor ontheffingsaanvragen. Om een ontheffingsaanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over;

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van ontheffingsaanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden. BNL advies werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (zie tabel 1).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van het aanvullend onderzoek vleermuizen, zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen.

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet Natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
 - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
 - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Soorten Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan elk van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
 - a) In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - of b) In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang;
 - of c) In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”. Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken of, in het geval van een compensatieplan, te compenseren.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb. Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurgebieden en hun bijzondere natuurwaarden vindt onder de Wet Natuurbescherming plaats via Europese Natura 2000 -gebieden. De Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aangewezen en/of aangemeld zijn als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld waarin beschreven staat voor welke (natuurlijke) habitats en dier- en plantensoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten hebben op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, zijn vergunningplichtig of moeten de goedkeuring, een “bestuurlijk oordeel”, van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van Economische Zaken). Zij oordelen dan dat een vergunning niet nodig is. Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde habitattoets.

Uit de habitattoets kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect. In dit geval is er geen vergunning nodig in het kader van de Wet natuurbescherming;
- Er is sprake van een nadelig effect in de vorm van verstoring, maar dit is niet significant en er is geen sprake van verslechtering van aangewezen habitats. Hieruit volgt dat een vergunningaanvraag niet aan de orde is. Wel is een bestuurlijk oordeel van het bevoegd gezag nodig; Aanvullend onderzoek Huismus Oosteinde te Scherpenzeel 15
- Er is sprake van een mogelijk significant nadelig effect in de vorm van verstoring en/of er is sprake van verslechtering van aangewezen habitats. In dit geval dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig.

Een ‘passende beoordeling’ is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelen bepaald. Indien uit de passende beoordeling volgt dat er significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten de plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. Zijn er Alternatieven?
2. Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Wanneer er een alternatief bestaat voor de voorgenomen plannen dat niet tot significant nadelige effecten op instandhoudingsdoelstellingen leidt, moet dit alternatief gekozen worden. De ecologische belangen hebben in dit geval voorrang op economische belangen. Wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn, er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en/of er voldoende compenserende maatregelen getroffen worden, kan vergunning voor de voorgenomen plannen verleend worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. De bescherming van het natuurnetwerk is opgenomen in de Verordening Ruimte van de desbetreffende provincie en valt hiermee buiten de Wet Natuurbescherming.

Natuurwaarden van het NNN worden afgemeten aan doelsoorten. Het is belangrijk dat verlies van en winst aan belangrijke natuurwaarden hieraan worden afgemeten. Ruimtelijke ingrepen moeten vooraf worden getoetst op hun effect op het areaal, de samenhang en de kwaliteit van het NNN. Ingrepen die geen significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben, kunnen in principe doorgang vinden. Als echter het tegenovergestelde geldt, hangt doorgang van de plannen onder meer af van het belang van de plannen en van de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie. Hierbij geldt het 'Nee, tenzij-regime'. Per saldo dient de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN te verbeteren. Waar Natura 2000 -gebieden met het NNN overlappen, blijft ook het NNN-regime gelden.

3. Omschrijving plangebied

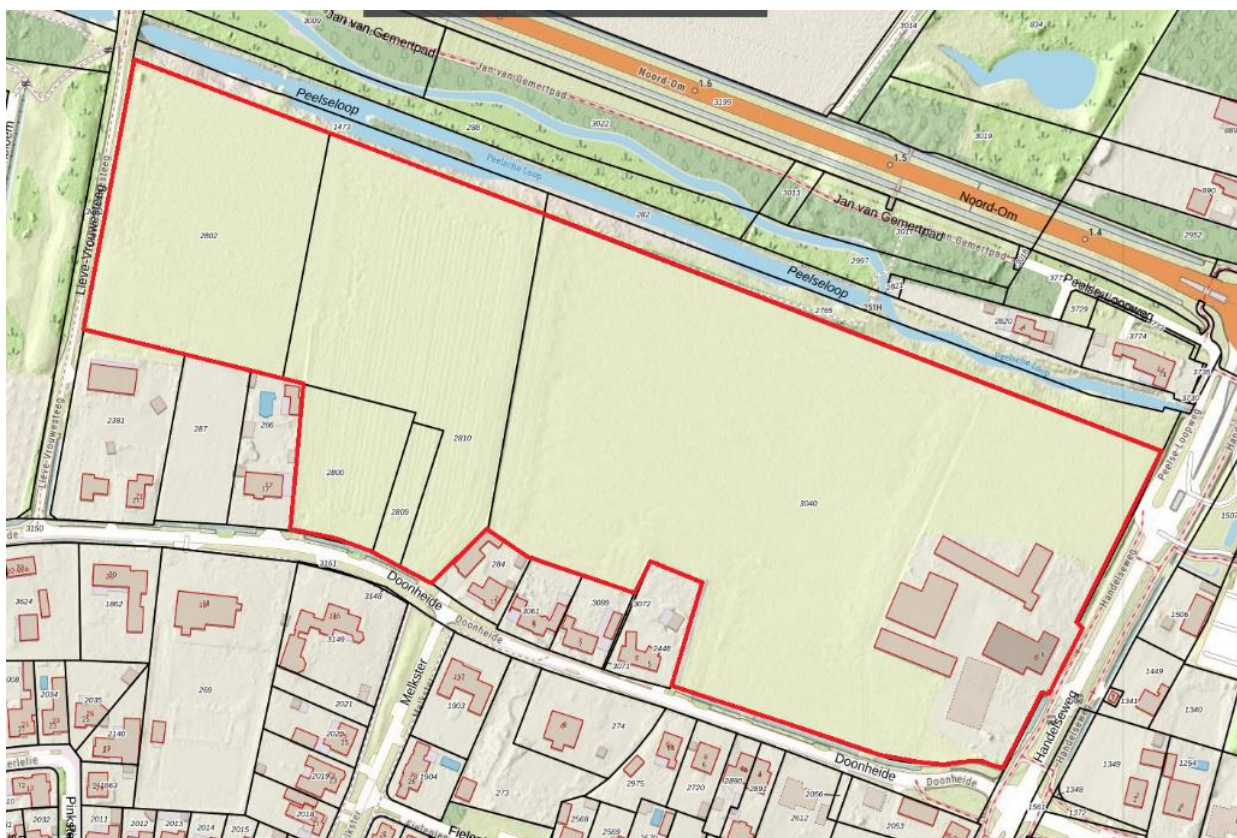
3.1 Algemeen

Het plangebied is noordelijk gelegen van de kern van het dorp Gemert en ten zuidwesten van Handel. De bestaande kavels zijn momenteel in gebruik als akkerbouwland en er is een voormalige veehouderij met boerderijwoning, stallen en bijgebouwen aanwezig.

Afbeelding 1: Globale ligging van het plangebied, aangeduid met de rode cirkel. Bron: Kadviewer.map5.nl, 04-12-2023

Het plangebied / de onderzochte omliggende gronden, zijn in afbeelding 2 weergegeven. In de directe omgeving/ aangrenzende kavels is volwassen beplanting van diverse soorten bomen, heesters en kruidachtige begroeiing aanwezig. Tijdens het veldbezoek is een quickscan uitgevoerd op de projectlocatie en is gezocht naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de daarbij behorende vaste rust- en verblijfplaatsen.

Afbeelding 2: De kavel met kavelnummer: 3040, welke bezocht en onderzocht is op de aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna. Alle bebouwingen binnen het paars kader worden gesloopt.

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

De werkzaamheden betreffen de sloop van diverse bestaande bebouwingen op de kavel om de bouw van nieuwe woningen mogelijk te maken. Voortkomend uit de eerder uitgevoerde quickscan flora en fauna, dienen de te slopen bebouwingen beoordeeld te worden op de aanwezigheid van vleermuizen en marters. Om het onderzoek volledig te maken zijn ook onderzoekronden naar de huismus en gierzwaluw uitgevoerd.

Het onderzoek wordt uitgevoerd a.d.h.v.:

- Vleermuisprotocol 2021
- Kennisdocument Huismus, versie 2.1 februari 2023
- Kennisdocument Gierzwaluw
- Handreiking kleine marters
- Expert judgement

3.3 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied ligt ten zuiden van de kern van Handel tegen de kern van Gemert. Er zijn meerdere (bedrijfs)bebouwingen aanwezig welke gesloopt gaat worden om de bouw van nieuwe woningen mogelijk te maken. De voormalige bedrijfswoningen en de bedrijfsbebouwing staat al enkele jaren leeg, met enkel nog wat materiaal en materieel (opslag). Het overige deel van het terrein bestaat uit erfverhardingen, opslag en enkele kruidachtige begroeiingen.

Afbeelding 3 t/m 8 geeft een algemeen beeld van de aanwezige bebouwingen en aangrenzende structuren.

Afbeelding 3 t/m 8: Bestaande te slopen bebouwingen en aangrenzende structuren.

3.4 Onderzochte beschermde soorten

3.4.1 Vleermuizen

In het kader van de Wet natuurbescherming is er aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen en het gebruik van het plangebied als functionele leefomgeving door vleermuizen. In totaal zijn er 5 bezoeken uitgevoerd (zie tabel 2).

3.4.2 Huismus

In het kader van de Wet natuurbescherming is er aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van de huismus. In totaal zijn er 2 bezoeken uitgevoerd (zie tabel 3).

3.4.3 Marters

In het kader van de Wet natuurbescherming is er aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van marters. In totaal zijn er 3 bezoeken uitgevoerd (zie tabel 4).

3.4.4 Gierzwaluw

In het kader van de Wet natuurbescherming is er aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van gierzwaluw. In totaal hebben er drie onderzoeksmomenten plaats gevonden per deelgebied (zie tabel 5).

4. Methode nader onderzoek

4.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek is onderzocht welke soorten en aantallen vleermuizen in het gebied voorkomen, en welke functie(s) het plangebied heeft voor vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes). Dit is essentieel om uitspraken te doen over de effecten op populaties van de beschermde soorten en de eventueel te nemen maatregelen. Ook geeft het duidelijkheid op de vraag of het indienen van een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie 2021). Dit is een door het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) goedgekeurde methodiek. Het vleermuisprotocol geeft aan dat meerdere onderzoeksronden nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. De bezoekeronden moeten worden uitgevoerd in de vleermuisactieve periode tussen half mei en eind september.

Met behulp van een batdetector type Anabat Walkabout (4 stuks), de Helion 2 XP 50 PRO, Falcon FQ35, en de FLIR scion OTM366 nachtkijker met opnamefunctie en zichtwaarnemingen kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden vastgesteld. Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden.

Het vleermuisonderzoek in de voorjaarsperiode is met het oog op de grootte van het plangebied deels uitgevoerd door vijf onderzoekers. Voor het vleermuisonderzoek in het najaar zijn twee onderzoekers ingezet; dit aangezien de vleermuizen veelal vanaf een vaste locatie (paar)roepen en derhalve eenvoudiger waargenomen worden. De rondes zijn als volgt uitgevoerd:

- Twee ochtendbezoeken (voor zonsopkomst) én twee avondbezoeken (na zonsondergang) in de periode 15 mei t/m 15 juli om kraam- en zomerverblijfplaatsen en foerageergebieden te onderzoeken;
- Twee avondbezoeken (na zonsondergang) in de periode 15 augustus tot 1 oktober om paar- en winterverblijfplaatsen en foerageergebieden te onderzoeken.

De onderzoeken naar foerageer-, kraam- en zomerverblijfplaatsen zijn uitgevoerd op 19 en 20 juni, 9 en 10 juli 2023. De onderzoeken naar winter- en paarverblijven zijn uitgevoerd op 9 september en 30 september 2023 (zie tabel 2). Tijdens de bezoeken zijn de te slopen bebouwingen ook van binnen tevens nog visueel geïnspecteerd op aanwezigheid van vleermuizen (als extra controle). Aangezien het onderzoek geheel conform het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol is uitgevoerd, zijn de resultaten betrouwbaar.

Soortgroep	Functie	Methode	Periode	Aantal bezoeken	Periode	Weersomstandigheden	Tijdstip
Vleermuis	Paarverblijf	Geluids-waarneming, altijd mogelijkheid opname [& sonogram]	15-08--01-10	2x2 uur	20 dagen tussen bezoeken	Geen regen, <3 Bft, 12°C>	vanaf 30 min na zonsondergang tot zonsopkomst
	Nachtzwermen		01-08--10-09	2x 2 uur	10 dagen tussen bezoeken	Geen regen, < 4 Bft, 13°C >	Tussen 00:00 uur en 02:00 uur
	Zomerverblijf		15-04--15-09	1 avond (2,5 uur), 1 ochtend (3 uur), 1 x in de kraamperiode	20 dagen tussen bezoeken, 1 in juni	maximaal motregen, <3 Bft, 12°C>	starten bij zonsondergang, tot zonsopkomst
	Kraamverblijf		15-05--15-07	1x2,5 uur, 1x3 uur		maximaal motregen, <3 Bft, 12°C>	

Tabel 2: Werkwijze en periodes van onderzoek.

4.2 De huismus

Doormiddel van inventarisatie moet in beeld gebracht worden of er in het plangebied nesten (en essentieel leefgebied) van de huismus aanwezig zijn. De inventarisatie van de huismus is uitgevoerd volgens de daarvoor opgestelde protocollen. In Tabel 4 staat de beoogde werkwijze uitgewerkt, naar het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

Nesten

Het inventariseren van nestplaatsen kan op verschillende manieren uitgevoerd worden. Het is per project maatwerk welke inventarisatiemethode ingezet wordt en welke intensiteit van nader onderzoek nodig is. Hieronder staan verschillende methoden uiteengezet. De aanwezigheid van een nest van een huismus kan als volgt worden aangetoond:

- Nestindicatieve waarneming
- Waarneming in potentieel broedbiotoop
- Waarneming van nesten door dakpannen te lichten

De meest geschikte (en gekozen) inventarisatiemethoden op deze locatie zijn de nestindicatieve waarneming en het de waarneming in potentieel broedbiotoop. Deze zijn dan ook toegepast.

Functionele leefomgeving

Het is noodzakelijk dat in beeld wordt gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving zich bevinden. Hiertoe behoren vooral de plekken waar gefoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Het slapen kan gedurende het jaar op wisselende plekken gebeuren. Ook de plekken waar gedronken of gebaad kan worden of waar een stofbad genomen kan worden, behoren hiertoe. Het vaststellen van de locaties van de slaapplekken kan gedurende het gehele jaar het beste rond zonsondergang of rond zonsopgang plaatsvinden.

Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar sporen van huismussen onder bomen/ coniferen, locaties van stofbaden en rustplekken zoals (groenblijvende) struiken en klimplanten.

Aantonen afwezigheid

De afwezigheid van broedende huismussen kan voldoende aannemelijk worden gemaakt als er gedurende minimaal 1 uur geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest- of rustplaats tijdens:

- twee gerichte veldbezoeken in de optimale periode 1 april tot en met 15 mei;
- of: drie gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni waarvan minimaal één bezoek in de optimale periode heeft plaatsgevonden.

De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- gunstige weersomstandigheden (geen regen, geen kou en/of een maximale windsterkte van windkracht 4 (afhankelijk van lokale omstandigheden), of te hoge temperaturen);
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied);
- op geschikte momenten op de dag wanneer de meeste activiteit is waar te nemen: vaak zijn dit enkele uren na zonsopkomst wanneer de temperatuur is opgelopen (de huismus wordt dan actief aangezien het een warmteminnende soort is; er is daardoor sprake van een piek in de ochtend) en de laatste uren voor zonsondergang; en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen

Soortgroep	Functie	Methode	Periode	Bezoeken	Periode	Weersomstandigheden	Tijdstip
Huisumus	Nest/ rustplaats	Zicht, gehoor of sporen	01-04- -20-06	2x 2 uur	10 dagen tussen eerste en laatste bezoek	Geen regen, <4 Bft	Tussen 1 uur na zonsopkomst en 1 uur voor zonsondergang

Tabel 4: Werkwijze en periodes van onderzoek.

4.3 Wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter

Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming, provincie Noord- Brabant' en expert judgement. Zie tabel 5 voor de werkwijze en tijd van uitvoering.

Om verblijfsfuncties voor marters binnen het plangebied vast te stellen zijn drie wildcamera's (cameravallen), een marterbox en drie sporenbuizen opgesteld op kansrijke plekken op het erf in de direct aangrenzende omgeving.

Soortgroep	Functie	Methode	Periode	Aantal weken	Periode	Aantal bezoeken
Marters	Voortplanting- plaats en essentieel leefgebied	Carmeravallen , sporenbuizen en marterbox	1 maart - t/m 31 augustus	6 weken (buiten deze maanden 12 weken)	1-3 t/m 31-9 (6 weken) 1-9 t/m februari (12 weken)	1 x camera's en hulpmiddelen plaatsen, 1 x SD-kaartjes en batterijen wisselen en 1x camera's en hulpmiddelen ophalen.

Tabel 5: Werkwijze en periodes van onderzoek.

4.4 Gierzwaluw

De inventarisatie van gierzwaluw is uitgevoerd volgens de daarvoor opgestelde protocollen. In tabel 6 staat de beoogde werkwijze uitgewerkt, naar het Kennisdocument gierzwaluw (Bij12).

Er moet in beeld gebracht worden waar zich de locaties van nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw bevinden. Het is belangrijk om bij het onderzoek aandacht te schenken aan de controle van potentieel geschikte locaties. De aanwezigheid van een nest of van een rustplaats van een gierzwaluw moet op basis van een territoriumkartering vanaf eind april tot en met half juli worden uitgevoerd.

De datumgrenzen zijn 15 mei tot en met 15 juli, maar de meest geschikte periode is 1 juni-15 juli. Daarvoor zijn niet alle broedvogels aanwezig, daarna vliegen de jongen al uit. Tussen 21.00 en 22.30 uur is de grootste kans om het invliegen in een opening waar te nemen. Een telling in de ochtenduren is minder zinvol (vogels zijn dan minder luidruchtig). Er moet alleen geteld worden bij goede weersomstandigheden (droog, weinig wind). Een telling bij langdurig koud en nat weer is zinloos (broedvogels zijn dan elders of stil op het nest).

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan voldoende aannemelijk gemaakt worden als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen
- waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli (jongen aanwezig)
- tussen 1,5 uur voor zonsondergang tot 0,5 uur na zonsondergang (laatste voederronde meenemen)
- tijdens goede (droge) weersomstandigheden.

Soortgroep	Functie	Methode	Periode	Bezoeken	Periode	Weersomstandigheden	Tijdstip
Gierzwaluw	Nest/ rustplaats	Zicht, gehoor of sporen	01-06- 15-07	3x 2 uur	10 dagen tussen bezoeken , 1 tussen 26-06 en 07-07	Geen regen, <4 Bft	1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang

Tabel 6: Werkwijze en periodes van onderzoek.

5. Veldonderzoek

5.1 Resultaten en conclusies veldonderzoek

De resultaten van de uitgevoerde veldbezoeken zijn hieronder in chronologische volgorde beschreven.

5.1.1 Vleermuizen

Tijdens het veldwerk (zie tabel 7) zijn een tweetal vleermuissoorten binnen en nabij het plangebied aangetroffen. Het plangebied en de bomenlaan ten oosten van het plangebied wordt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*, ppip), en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*, eps) gebruikt. Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen.

Overzicht naamgeving vleermuissoorten:

ppip: Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*

eps: Laatvlieger, *Eptesicus serotinus*

Datum	Start tijd	Eind tijd	Verblijf-type	°C	Bft.	Neerslag	Octa's	Ultrasone opnames
21-5-2023	21:36	00:06	Kraam/zomer-	19	2	Droog	3	ppip, eps
22-5-2023	03:07	05:37	Kraam/zomer-	12	1	Droog	2	Ppip, eps
28-6-2023	22:04	00:34	Kraam/zomer-	14	2	Droog	5	ppip, eps
25-08-2023	22:00	00:30	Paar/winter-	17	1	Droog	3	Ppip
26-9-2023	23:30	02:00	Paar/winter-	16	2	Droog	5	Ppip, eps

Tabel 7: onderzoeksmomenten vleermuizen.

Eerste inventarisatieronde: Tijdens de eerste inventarisatieronde was er veel activiteit van vleermuizen onder de bomenlaan ten oosten van het plangebied. Rondom de te slopen bebouwing was sporadisch een Ppip aan het foerageren.

Tweede inventarisatieronde: Tijdens de ochtendronde zijn enkel vleermuizen waargenomen onder de bomenlaan ten oosten van het plangebied. Er zijn geen invliegers waargenomen binnen de te slopen bebouwing.

Derde inventarisatieronde: Veel vlieg- en foerageeractiviteit van de Ppip en Eps onder de bomenlaan ten oosten van het plangebied. Enkele foeragerende Ppip waargenomen rondom de te slopen bebouwing.

Eerste inventarisatieronde paarseizoen: Tijdens de eerste ronde paarseizoen zijn enkel baltroepen waargenomen onder de bomenlaan ten oosten van het plangebied door de Ppip

Tweede inventarisatieronde paarseizoen: Tijdens de tweede ronde paarseizoen zijn enkele baltsroepen en foeragerende vleermuizen waargenomen onder de bomenrij. Er zijn geen paarverblijven binnen het plangebied aangetroffen.

Winterverblijven

De te slopen gebouwen zijn niet in gebruik als massawinterverblijfplaats. De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens het najaarsonderzoek bevestigt dit.

Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn geen vliegroutes van vleermuizen aanwezig. Wel is er een vlieg- en foerageer route/ gebied van de eps en ppip bij de bomenlaan ten oosten van het plangebied aanwezig. Gezien de uitgevoerde BEA worden negatieve effecten niet verwacht. De situatie blijft behouden, er wordt geen extra verlichting toegepast (er zijn momenteel al straatlantaarns aanwezig) en door de aanplant van nieuwe laanbomen tussen de huidige bomenrij en de Peelse Loop (verwerkt in het landschappelijk inpassingsplan) wordt de vliegroute en het foerageergebied alleen maar versterkt.

Overige soorten

Tijdens de onderzoeksmomenten is eenmaal een steenuil gezien binnen het plangebied. Deze kwam kortstondig vanuit het noorden aangevlogen en is gaan zitten op de nok van de voormalige woning, hij verliet het plangebied zuidelijk vliegend. Hier is een deels afgetimmerde overstek waar hij mogelijk in kan verblijven. Deze is later bij daglicht gecontroleerd, maar er is geen steenuil/ sporen van de steenuil aangetroffen. In de overstek was wel een oude mezenest aanwezig en verder alleen spinrag (zie onderstaande afbeelding).

Legenda:

Vliegroute en foerageergebied Eps en Ppip

Onderzoeker en kijklijn

5.1.2 De huismus

Tijdens de veldbezoeken (zie tabel 8) zijn geen huismussen op daken van de te slopen of algemeen binnen het plangebied aangetroffen. De geplande sloopwerkzaamheden hebben hierdoor geen negatief effect op de huismus en het essentieel leefgebied van deze soort.

Onderzoeksmomenten huismus					
Datum	Locatie	Onderzoeker(s)	Weersomstandigheden	Begintijd	Eindtijd
20-4-2023	Handelseweg 6, Handel	R. Bijvelds	Droog	8.30	9.30
6-5-2023	Handelseweg 6, Handel	R. Bijvelds	Droog	19.09	21.09

Tabel 8: onderzoeksmomenten huismus.

5.1.3 De gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken (zie tabel 9) zijn geen gierzwaluwen binnen het plangebied waargenomen. Af en toe kwamen groepen gierzwaluwen hoog over het plangebied gevlogen maar deze hadden geen binding met de te slopen bebouwingen. De geplande sloopwerkzaamheden hebben hierdoor geen negatief effect op de gierzwaluw.

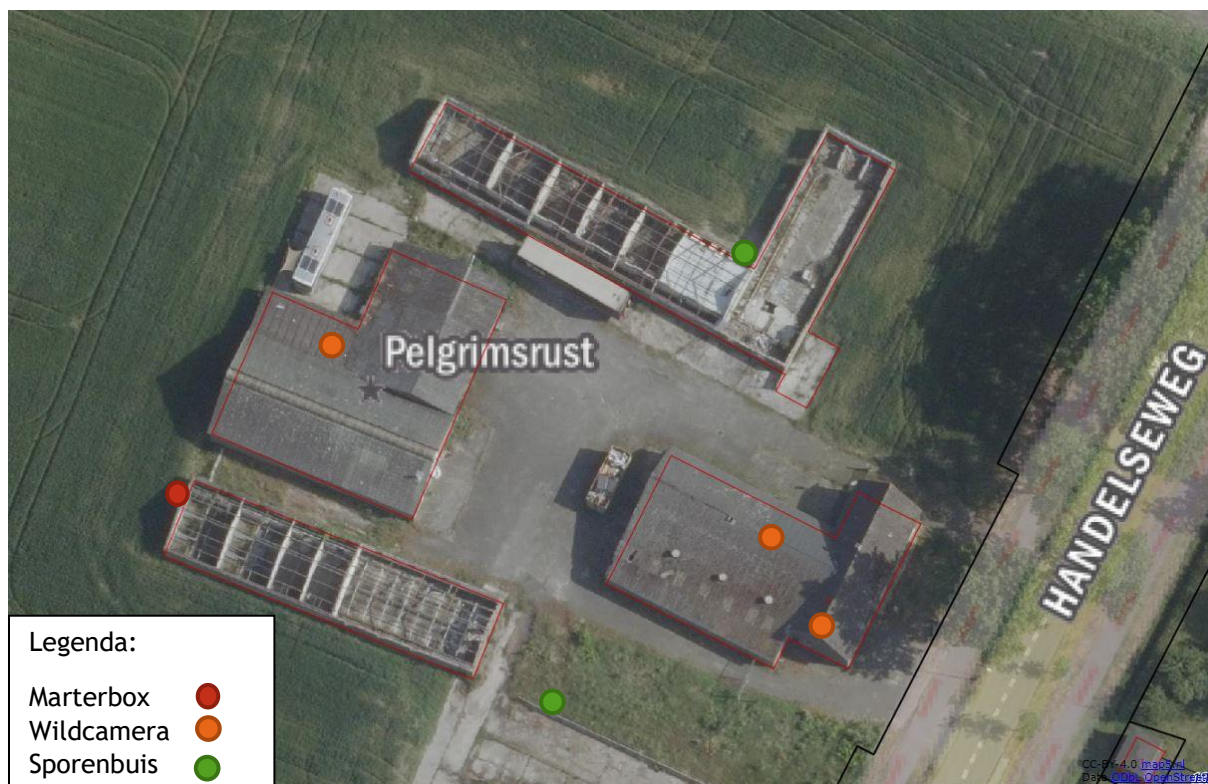
Onderzoeksmomenten gierzwaluw					
Datum	Locatie	Onderzoeker(s)	Weersomstandigheden	Begintijd	Eindtijd
1-6-2023	Handelseweg 6, Handel	R. Versteegden	Droog	19.46	21.46
29-6-2023	Handelseweg 6, Handel	R. Versteegden	Droog	20.00	22.00
13-7-2023	Handelseweg 6, Handel	R. Versteegden	Droog	19.53	21.53

Tabel 9: onderzoeksmomenten gierzwaluw.

5.1.4 Marters

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen en waarnemingen van de steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn aangetroffen op wildcamera's, in sporenbuizen en in de marterbox. Enkel zijn (verwilderde) huiskatten, egels, (spits) muizen, roodborst en koolmees op de camera's waargenomen. De geplande sloopwerkzaamheden en ontwikkelingen hebben hierdoor geen negatief effect op de steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing.

Gezien de aangetroffen sporen van de steenmarter op de zolder van de te slopen woning met aanpandige melkveeststal, zijn er extra camera's geplaatst. Ook op deze camera's zijn geen waarnemingen gedaan van de steenmarter. Enkel muizen en een bruine rat is in beeld gekomen. Mogelijkerwijs zijn de sporen al ouder en is de steenmarter al vertrokken toen in de omgeving alle beplantingen e.d. verwijderd zijn. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op de staat van instandhouding van deze soort.

6. Effectanalyse en maatregelen

6.1 Effectanalyse huismussen, gierzwaluw, steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing.

Door het ontbreken van voortplantings- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen, bunzing, steenmarter, wezel en hermelijn binnen het plangebied zijn effecten op deze beschermde onderdelen van het leefgebied van deze soorten uitgesloten. Er worden ten aanzien van de verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van deze soorten zodoende geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

6.2 Aanbevelingen m.b.t. vleermuizen, de huismus en de gierzwaluw

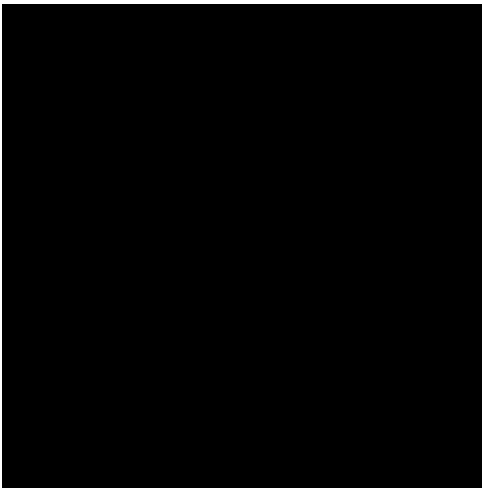
- Geadviseerd wordt om de werkzaamheden bij daglicht uit te voeren.
- Vleermuizen, de huismus en de gierzwaluw kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Er zijn onderhoudsvrije vleermuiskasten, huismuskasten en gierzwaluwkasten te koop welke kunnen worden ingemetseld of die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren aan nieuw te bouwen en bestaande te verbouwen bebouwingen. Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in of bij (nieuw)bouw toe te passen.
- De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half augustus).
- Bij onvoorziene omstandigheden dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.

7. Conclusie

Gezien de conclusie uit het nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen, gierzwaluwen, huismussen, steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing en hun essentieel leefgebied binnen het plangebied, worden nadelige effecten op deze soorten niet verwacht. Er is in het kader van de Wet natuurbescherming voor bovenstaande soorten dus geen ontheffing nodig om de geplande werkzaamheden uit te mogen voeren.

Tijdens de werkzaamheden blijft te allen tijde de zorgplicht van kracht en bij een veranderende situatie dient altijd een ecooloog ingeschakeld te worden.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben, verblijf ik.

Geraadpleegde bronnen:

- Vleermuisprotocol 2021 <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Kennisdocument gewone dwergvleermuis <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>
- De laatvlieger <https://www.stichtingdelaatvlieger.nl/444415244>
- Kennisdocument huismus <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/06/Kennisdocument-Huisumus-Versie-2.0-juni-2022.pdf>
- Kennisdocument gierzwaluw <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/07/Kennisdocument-Gierzwaluw-2.0-juli-2023.pdf>
- Handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming [file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/Handreiking%20kleine%20Marters%20\(12\).pdf](file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/Handreiking%20kleine%20Marters%20(12).pdf)
- Dietz C., Kiefer A., 2017, Veldgids Vleermuizen van Europa
- [Waarnemingen - Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl)